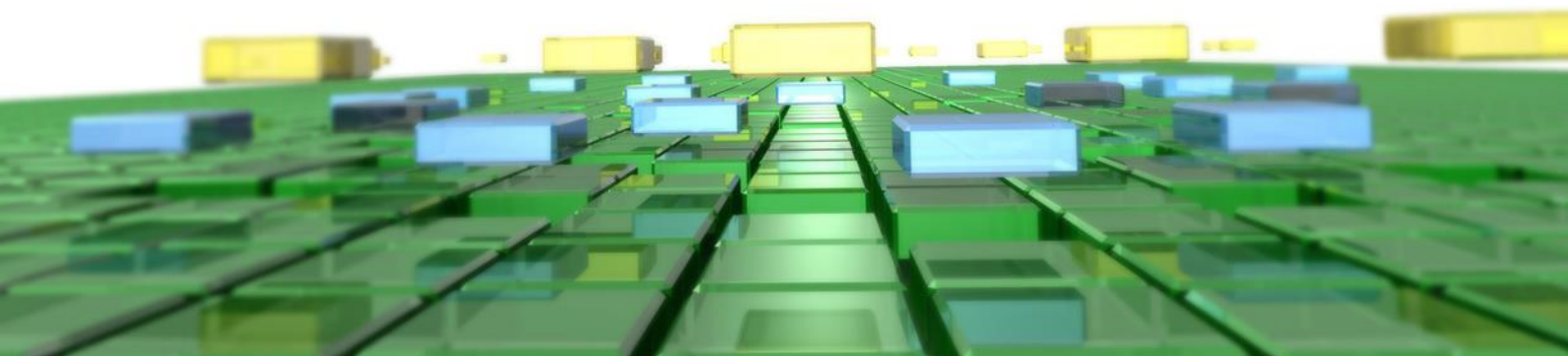


Nader ecologisch veldonderzoek *Visvijver Eerste Stichting, Oploo*

Gemeente Sint Anthonis

Eindrapport



Nader ecologisch veldonderzoek *Visvijver Eerste Stichting, Oploo*

Gemeente Sint Anthonis

Eindrapport

Rapportnummer:	211X09391_1
Datum:	2 oktober 2018
Contactpersoon opdrachtgever:	Gemeente Sint Anthonis
Projectteam BRO:	Suzanne Driessen, Martijn van de Schoot, Marcel Koen, Pieter Maessen
Trefwoorden:	Levendbarende hagedis, kommavlinder, roofvogels, das, vleermuizen, Wet natuurbescherming
Bron foto's kft:	BRO, abstract; Jelger Herder; Mario van Weerd



BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EZ genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek. Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek.

BRO
Hoofdvestiging
Bosscheweg 107
5931 PK Boxtel
T +31 (0) 411 850 400
E info@bro.nl

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel	2
2. PLANBESCHRIJVING	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Voorgenomen werkzaamheden / ingrepen	7
3. WERKWIJZE	8
4. RESULTATEN	10
4.1 Levendbarende hagedis	10
4.2 Kommavlinder	11
4.3 Roofvogels	11
4.4 Das	11
4.5 Vleermuizen	11
5. CONCLUSIE	12
6. GERAADPLEEGDE BRONNEN	13
7. VERKLARENDE WOORDENLIJST	14

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens een visvijver te realiseren, met 5 kampeerplaatsen en een toiletgebouwtje van maximaal 30 m². Tijdens een veldbezoek is geconstateerd dat het plangebied geschikt kan zijn voor levendbarende hagedis en kommavlinder. Ook zijn er enkele mogelijke roofvogelnesten aangetroffen. Naar aanleiding hiervan is onderzoek gericht op levendbarende hagedis en kommavlinder uitgevoerd in het seizoen van 2018, om aanwezigheid van de betreffende soorten te kunnen identificeren. In dit rapport worden de resultaten van dit nader onderzoek gepresenteerd.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Zijn er levendbarende hagedissen aanwezig binnen het plangebied?
- Zijn er kommavlindeurs aanwezig binnen het plangebied?
- Zijn de aanwezige mogelijke roofvogelnesten in gebruik, en zo ja, door welke soort?
- Maakt de das gebruik van het plangebied, en zo ja, met welke functie?
- Maken vleermuizen gebruik van te kappen bomen als verblijfplaats binnen het plangebied?
- Leiden de werkzaamheden tot verlies of verstoring van habitat voor aanwezige soorten?
- Leiden de werkzaamheden tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk?

Indien bij aanwezigheid van beschermde soorten het treffen van maatregelen noodzakelijk is, omdat het huidige habitat komt te vervallen/wordt verstoord, dan zullen deze (mede ten behoeve van een mogelijke ontheffingsaanvraag) voldoende moeten worden onderbouwd middels een activiteitenplan/mitigatieplan, omdat met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid vast moet komen te staan dat de maatregelen ook daadwerkelijk de functie die het gebouw heeft voor de soort(en), doen behouden. Ook dient te worden getoetst of de huidige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. Dit zal in een later stadium worden uitgewerkt wanneer aspecten als de exacte werkzaamheden en planning bekend.

Ten behoeve van het eventueel indienen van een ontheffing aanvraag dienen ook aspecten als doel, (wettelijk) belang en alternatievenafweging. Ook deze aspecten zullen in een later stadium, indien van toepassing, worden uitgewerkt.

2. PLANBESCHRIJVING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen aan de Eerste Stichting in het buitengebied van Oploo in de gemeente Sint Anthonis. Het plangebied ligt tussen agrarische percelen en verbindt de bosgebieden ten westen en oosten (Ullingse Bergen) met elkaar.

Huidige situatie

In de huidige situatie betreft het plangebied opgaand loofbos rondom een waterplas. Grazige delen bevinden zich in het westelijk (onderhouden kort grasland) en oostelijk deel (kruidenrijk grasland) van het plangebied. Rondom de waterplas loopt een pad en zijn diverse plekken met bankjes en open plekjes langs het water om te vissen. Voor het gebied gelden gedragsregels die voortvloeien uit het bestemmingsplan buitengebied en de APV van de gemeente Sint Anthonis; het gebied is enkel toegankelijk tussen zonsopkomst en zonsondergang en het is verboden te zwemmen, te vissen, met een vaartuig op de plas te begeven, vuur te stoken, geluidhinder te veroorzaken of afval achter te laten. Tijdens het veldbezoek bleek dat de gedragsregels in de huidige situatie iets ruimer genomen worden getuige het zwemmen door enkele personen. Ook was er in beperkte mate restafval aanwezig en gezien de vele platgetreden plekjes langs de oever kan aangenomen worden dat er in de huidige situatie regelmatig gevist wordt.

In onderstaande figuur 1 en figuur 2 is de ligging van het plangebied weergegeven in respectievelijk een topografische kaart en een luchtfoto. De figuren 3 t/m 10 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.



Figuur 1. Topografische kaart ligging van het plangebied (rood omlijnd) in het buitengebied van Oploo



Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied en directe omgeving (plangebied rood omlijnd).



Figuur 3. Grasland ten westen van waterplas



Figuur 4. Westrand waterplas



Figuur 5. Jong bos noordzijde waterplas



Figuur 6. Grazig deel noordzijde waterplas



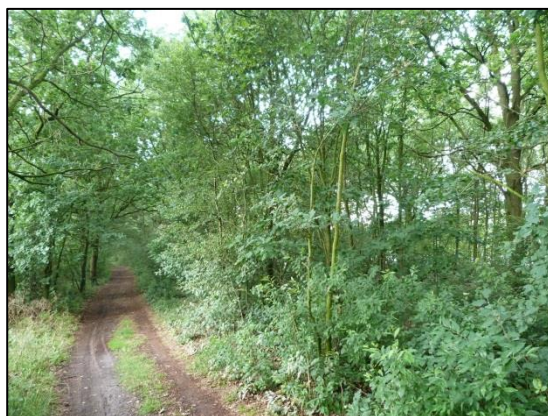
Figuur 7. Oostelijk deel waterplas



Figuur 8. Grasland met bosaanplant oostzijde waterplas



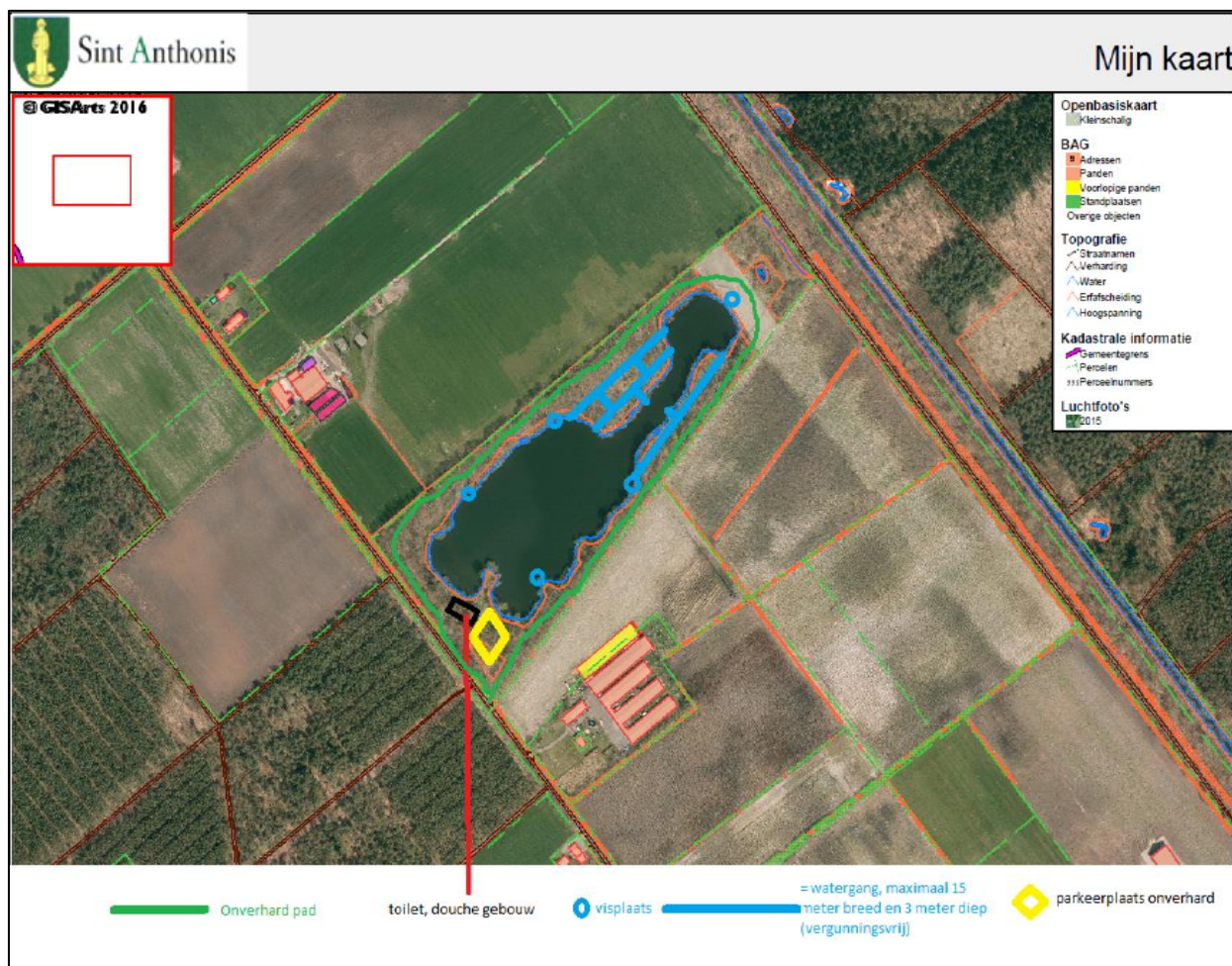
Figuur 9. Zuidrand oostelijk deel waterplas



Figuur 10. Bosstrook zuidrand waterplas

2.2 Voorgenomen werkzaamheden / ingrepen

Het planvoornemen omvat het omvormen van de waterplas tot recreatieve visvijver door de aanleg van een toilet- en douchegebouw, een onverharde parkeerplaats, visplaatsen, watergangen en een onverhard pad rondom (deels over bestaande padenstructuur). Hierdoor wordt overnachten (in tenten) mogelijk gemaakt binnen het plangebied. Ten behoeve van de ontwikkeling zullen worden gekapt, (overige) vegetatie worden weggehaald en grond worden vergraven tot in de oeverzone van de waterplas. Zie onderstaande afbeelding voor een impressie van de toekomstige situatie.



Figuur 11. Impressie toekomstige situatie plangebied.

3. WERKWIJZE

Om de aanwezigheid van de zandhagedis, kommavlinder en een broedgeval van een roofvogel te onderzoeken zijn onderzoeken uitgevoerd. Onderzoek naar das en vleermuizen was door nieuw verkregen informatie niet van toepassing.

Levendbarende hagedis

Afwezigheid van levendbarende hagedis is aangetoond, als er tijdens drie gerichte veldbezoeken in de maanden april en mei, of tijdens meer gerichte veldbezoeken in de periode juni t/m september geen aanwezigheid kan worden aangetoond. Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van levendbarende hagedis gunstig. Tijdens de veldbezoeken was de temperatuur tussen 12 °C en 20 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 beaufort, het was niet geheel bewolkt en er was geen sprake van neerslag (zie tabel I). De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaarden van de levendbarende hagedis (Rijksdienst van Ondernemend Nederland, versie december 2014).

Kommavlinder

Voor het onderzoek naar de kommavlinder is tussen half juli en eind augustus tijdens twee veldbezoeken onder goede weersomstandigheden naar de kommavlinder gezocht in de geschikte delen van het plangebied.

Roofvogels

Voor het onderzoek naar roofvogels is in het broedseizoen (half maart t/m half mei) tijdens 3 bezoeken uitsluitend gegeven over bezetting van het nest.

Das

Voor het onderzoek naar de das is contact opgenomen met de Stichting Dassenwerkgroep Brabant, betreffende de aanwezigheid van burchten in de omgeving en gebruik van het plangebied als verbindingszone. Bij voldoende informatie zal onderzoek naar het gebruik van het plangebied door de das niet noodzakelijk zijn. Dit laatste is van toepassing. Wel is tijdens de onderzoeken naar bovenstaande soorten gelet op verse sporen.

Vleermuizen

Voor vleermuizen is bepaald dat de twee bomen met boomholtes niet gekapt zullen worden. Een potentieel negatief effect op een verblijfplaats van vleermuizen wordt hiermee voorkomen en wordt vervolgonderzoek niet meer noodzakelijk geacht.

Tabel I. Bezoeken inventarisaties

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur onderzoek	Weer	Temp.
05-04-2018	Controle nesten	13.00-16.00	Wind gemiddeld 3 Bft Vrijwel geheel bewolkt Geen neerslag	7-9 °C
16-04-2018	Levendbarende hagedis en controle nesten	14.00-16.00	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	14-16 °C
15-05-2018	Levendbarende hagedis en controle nesten	09.00-11.00	Wind gemiddeld 3 Bft Onbewolkt Geen neerslag	14-18 °C
19-07-2018	Levendbarende hagedis en kommavlinder	09.00-11.00	Wind gemiddeld 2 Bft Half tot zwaar bewolkt Geen neerslag	14-19 °C
21-08-2018	Kommavlinder (en levendbarende hagedis)	15.00-17.00	Wind gemiddeld 1 Bft Half tot zwaar bewolkt Geen neerslag	28°C

4. RESULTATEN

4.1 Levendbarende hagedis

Binnen het plangebied zijn enkel tijdens het laatste veldbezoek (21 augustus) waarnemingen gedaan van levendbarende hagedis. Op dit moment was het warmer dan het kennisdocument voorschrijft. Aangezien waarnemingen werden verricht kan worden aangenomen dat de omstandigheden, ondanks te warm, geschikt zijn voor het waarnemen van de levendbarende hagedis. Mogelijk is hier vanwege de hoge mate van beschutting meer activiteit op deze hogere temperaturen. Het betrof meerdere individuen in het stuk heide wat centraal en tegen de plas aan gelegen is, in de noordwestelijke inham (figuur 10). Het betrof 3 adulten en 2 juvenielen, waarschijnlijk van het seizoen 2017. Daarnaast werd op 2 andere plekken nog geritsel gehoord, maar is de bron hiervan niet waargenomen.



Figuur 12. Locaties waarnemingen levendbarende hagedis (gele ster) en latrines das (paarse ster).

4.2 Kommavlinder

Binnen het plangebied zijn tijdens de veldbezoeken geen waarnemingen gedaan van de kommavlinder. De aanwezigheid van deze soort is daarmee met voldoende zekerheid uit te sluiten.

4.3 Roofvogels

Tijdens meerdere bezoeken in het broedseizoen is geen activiteit van roofvogels waargenomen bij de nestlocaties, ook zijn er geen sporen van gebruik onder de nesten waargenomen. Daarmee is met voldoende zekerheid te zeggen dat de nesten in het jaar 2018 niet in gebruik zijn.

4.4 Das

Stichting Dassenwerkgroep Brabant bevestigt dat er binnen het plangebied geen dassenburchten bekend zijn. Wel wordt aangegeven dat in de bossen ten noorden en ten zuiden van het plangebied dassenburchten voorkomen. Echter heeft de dassenwerkgroep wel aangegeven dat het een belangrijke corridor is voor de das. De werkgroep was dan ook een beetje verbaasd dat hier een relatief intensieve recreatiefunctie is voorgenomen, te meer dat het gebied als NNB is aangewezen. Met name de nachtelijk visactiviteiten zijn cruciaal qua verstoring voor de das. Er moet dus een goed (inrichtings)plan komen, waarbij de das minimaal wordt verstoord of er moet compensatie ten noorden en/of zuiden van het plangebied komen, aldus de werkgroep.

Daarnaast is tijdens de veldbezoeken waarneming gedaan van een cluster van meerdere latrines met verse uitwerpselen van das. Deze bevonden zich in het noordoosten van het plangebied, aan de verre zijde van de poel (figuur 12). Ook dit geeft aan dat de das wel degelijk gebruik maakt van het plangebied, al betreft het hier een locatie relatief ver van de visvijver, die niet direct aangetast zal worden.

4.5 Vleermuizen

De twee bomen waar potentiële verblijfplaatsen voor een vleermuizensoort in zijn waargenomen worden behouden. Een negatief effect is uitgesloten.

5. CONCLUSIE

Binnen het plangebied zijn waarnemingen gedaan van levendbarende hagedis. De aanwezigheid van de levendbarende hagedissen houdt in dat ervan uit gegaan mag worden dat in het gebied binnen enkele honderden meters van de waarneming op alle plekken die daarvoor geschikt zijn vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de levendbarende hagedis aanwezig zijn, evenals de essentiële omgeving die nodig is om deze plekken als zodanig te laten functioneren. Bij uitvoering van de voorgenomen plannen worden ter plaatse van de habitat van de levendbarende hagedissen geulen gegraven. In de nieuwe situatie zal dit leefgebied niet meer geschikt zijn, gezien het deels natte geulen en deels eiland wordt, en anders zal worden ingericht. Het leefgebied wat verloren gaat betreft circa 1000 m². Zonder maatregelen zal bij uitvoer van deze werkzaamheden overtreding van artikel 3.10 Wnb plaatsvinden. Geadviseerd wordt om een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin maatregelen staan beschreven die genomen zullen worden om deze overtreding te voorkomen. Hierbij kan worden gedacht aan werken buiten de kwetsbare periode, wegvangen van individuen, gefaseerd werken in ruimte en tijd en aanpassen van werkapparatuur en/of werkwijze. Alternatief kan gedacht worden aan het aanpassen van de plannen, en af te zien van het aantasten van het leefgebied van de levendbarende hagedis.

De functie van het plangebied door de das als corridor is belangrijk. Er moet een goed (inrichtings)plan te komen waarbij de das minimaal wordt verstoord, of er dient compensatiegebied ingericht te worden waarmee het verlies van de corridor voor de das wordt gecompenseerd. Er dient in overleg te worden getreden met de provincie, met name omdat het plangebied NNB betreft.

Er zijn geen individuen van kommavlinder of in gebruik zijnde nesten van roofvogels binnen het plangebied waargenomen. Ook worden er geen verblijfplaatsen van vleermuizen vernield. Deze onderzochte soorten zullen daarmee geen negatieve effecten ondervinden van de voorgenomen ontwikkelingen.

6. GERAADPLEEGBE BRONNEN

- Kennisdocument Levendbarende hagedis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Das, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0 BIJ12 juli 2017
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- Creemers, R.C.M. & van Delft, J.J.C.W., 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey- Nederland, Leiden.

7. VERKLARENDE WOORDENLIJST

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn/haar kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

BRO heeft vestigingen in Boxtel | Amsterdam | Tegelen
www.bro.nl